UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quadragesimusprim[us] ar. de vitijs iudicuz q[uo]ru[m] cu[m] q[uod]. Qui iudices esse no[n] possunt. An possit imponi pena pecuniaria pro delictis: Et si imponit[ur]: cui cedat. Q[uod] iudices ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

anthoꝛizando eas in inſtrumēto ſuo. Nā ꝛ ſubſcriptio cō
ſenſum/ ꝛ appꝛobationem inducit. ex̄ de re.iu. cum inter
vos. C. ſi certū pera.mutui. C. de admi.tu. ſi nō ſubſcripſi
ſti. ff. de donat. nec ignoꝛans. C. de ſideiuſ. ſi pater. C. de
re.nō al.l.ij. ¶ Uigeſimoſecūdo q: recipiūt pꝛeciū maius
ꝙ oꝛdinatū eſt in terra illa: vn̄ q̄ſi crimine cōcuſſiōis tenē
tur ad reſtitutionē ſupſlui qḋ receperūt in foꝛo penitētie
in foꝛo iudicij pena quadruplici puniunt̄. et hoc no. xxiij.
q.j. patus. in ſi. in gloſ. vlt. ꝛ c. militare. in vlt. gloſ. ¶ Ui
geſimotertio qn̄ nō eſt pcium oꝛdinatū: nimis magna ex
toꝛquēt ſalaria: que ſunt p iudicē cōpeſcenda et taxanda.
legit̄. ꝛ no. ex̄ de reſcrip. ſtatutum. §. notarios. et in Gloſ.
nota. li. vj. in quo caſu tenentur extoꝛſionem ſaltem pau
peribus erogare. xiiij. q. v. non ſane. de oī autē damno qḋ
patroni intulerint per ſua inſtrumenta vel falſa vel non
ſufficienter facta per ignoꝛantiam vel negligentiam vel
alīs qualitercumq; ad reſtitutionem tenentur: vt pꝛeal. c.
ſane. ſicut ſupꝛa dixi in tribus. §. pꝛoximis in ſi. de aduoca
tis ꝛ de teſtibus et accuſatoꝛibus. ¶ Articulus. xlj.

Unc ad iudicum quoꝛūcūq; vitia deſcēdamus. Judex au
tem dictus eſt quaſi ius dicēs pplo: ſiue
ꝙ iure diſceptet. Jure autem diſceptare
eſt iuſte iudicare. non eſt ergo iudex ſi nō
eſt in eo iuſtitia. ex̄ de verbo ſig. foꝛus. ꝟ. iudex. xxiij. q. ij. c.
j. Judicis officium generale et merum/ eſt rationabilis ꝛ
equus motus iudicis: quo inductus cōdemnandos con
dēnat: abſoluēdos abſoluit: penas vl̄ multas inſligit vel
remittit: deneganda denegat: concedēda concedit: et faci
enda facit/ ſm̄ ꝙ decet regendo ſeipſuz et ſubditos ac do
mino famulando. quia non poteſt iuſtitia cum ſcelerato
homine habere cōmertium. pꝛe. c. foꝛus. ꝟ. non em̄. et ad
hoc ptinet qḋ legit̄ ex̄ in pꝛhemio decre. §. Ideoq; lex pdi
tur. et inſti. de iuſti. ꝛ iur. rn̄ſo. j. et. §. iuris pꝛecepta. j. di. cō
ſuetudo. ꝛ di. iiij. facte. ¶ A Peccāt aūt iudices pmo: q:
multi iudicant ꝛ locum tenent iudicis: qui nō poſſunt eſſe
iudices: vt quia ſeruus qui nec iudex nec arbiter eſſe pōt.
ff. de arbi. pedius. §. ſi. Si tn̄ credit̄ liber et ſentētiā ferat:
tenet ſententia. iij. q. vij. §. tria. ꝟ. verū. ar. ff. de decur. he
renius modeſtinus. inſti. de teſta. §. ſꝫ debet. C. de teſta. l.
j. ff. ad mac. l. iij. in pꝛin. C. de lati. liber. tol. l. j. §. ſed et quid
dn̄i. §. ſed et ſiquis homini libero. ff. de of. pꝛo. barbarius
ſic dicimus in excōmunicato. ar. ex̄ de pair. c. ſi. de excep.
exceptionē. de re iud. ad pbandū. ꝛ de excep. pia. §. ſi ve
ro poſtmodū. ꝛ. §. ſed ſi poſt q: femina. xxxiij. q. v. mulierē.
xv. q. iij. §. j. vbi de hoc. et ex̄ de arbi. cū dilecti. de his duo
bus. iij. q. viij. §. tria. in pꝛin. quia imperitus maxime in iu
re. de conſang. c. j. xx. di. §. j. et impꝛouidus. ex̄ de of. iudic̄.
del̄. cū. R. canonicus. et non eſt pſona eccleſiaſtica: q̄ iu
dicare habet de eccleſiaſticis: ꝛ idonea ꝛ diſcreta pꝛe. titu.
ſi p debilitate. pꝛe. poteſt. ſtatutū. li. vj. de iudi. de crimi
nibus. de arbi. ꝯtingit. ¶ Quoad cauſas tēpoꝛales ſuffi
cit ꝙ peritiam habeat vel p lectionē libꝛoꝛū vel p experiē
tiam. ar. C. de epiſ. ꝛ clerici. parabolarū. C. de iudicijs cer
ti iur. eſt. in aūt. de iudic̄. j. rn̄ſo. coll̄. vj. Si autē cōmittere
tur cauſa eccleſiaſtica laico ſimul ꝛ clerico nō teneret cō
miſſio. ar. ſ. de elec. maſſana. de conſtitu. eccl̄ia. ꝛ. c. q̄ in ec
cleſiaꝝ. de imu. ec. aduerſus. niſi a papa fieret ex certa ſciē
tia: qui etiā mulierē dare poſſet. ij. q. v. mēnam. xxiij. q. iiij. ſi
quos ſubſcriptiōe. xij. q. ij. cū deuotiſſimā. ſm̄ Oſtiē. i ſum
ma. de of. del̄. §. qui. ꝟ. gnarus. q: furioſus. iij. q. ix. indicas.
xxxij. q. vij. neq; furioſus. xvij. q. j. conſaldus. ꝛ pꝛe. §. tria.
vbi etiam pꝛohibent̄ natura impubes mutus ꝛ ſurdus:
q: infamis. de teſti. licꝫ. ex̄ de ex. p. iter dilectos. q̄ ſint infa
mes q̄re. iij. q. iiij. hi qui. et. q. v. omnes. ꝛ. c. conſtituim⁹. vj.
q. j. infames. ꝛ pleniſſime. ſ. in pma pte. §. eſt autē ſciēdū. ꝛ
§. ſe. ſunt autē infames in. xlix. ar. Itē quia minoꝛis etatis.
ex̄. c. cū viceſim. ꝟ. no. Innocē. quam etatem debēt habe
re iudices delegati et arbitri. ¶ Itē quia religioſus. xvj.

q. j. de pꝛeſentium. niſi a papa ſibi fieret commiſſio ex ſci
tia. ex̄ de pꝛiuil̄. cum olim. ij. Unum tamen nota q̄ [illegible]
famia impediat oꝛdinarium iudicem demerito [illegible]
non pōt repelli p exceptionē quādiu ab eccleſia tolerat̄
tenet ſentētia lata. viij. q. iiij. nōne. ex̄ de cohabi. cleri. [illegible]
veſtra. delegatus autē repellitur per exceptionē. ex̄ de re
ſcrip. ſciſcitatus es. ſm̄ Oſti. qui ſic no. in ſumma de of.
§. quis poſſit. in ſi. ¶ Secundo peccant: quia delegati
pe foꝛmam mandati nō ſeruant: vnde non valet qḋ [illegible]
ex̄ de reſcriptis. cum dilecta. de reſti. ſpo. piſanis. ¶ Ter
tio: quia non expediunt pus qḋ pꝛius expediri mādant
vt pꝛe. c. piſanis. et de of. del̄. venerabili. vbi de hoc. C[illegible]
rei vē. oꝛdinari. ex̄ de cauſa poſ. ad vlt. ¶ Quarto: q: non
admittunt exceptiones legitimas. ex̄ de of. del̄. ex parte
et. c. ſuper eo. de iudic̄. exhibita. de pꝛebē. c. ſi. niſi in[illegible]
curio demandetur. c. t. ſcilicet. de of. del̄. paſtoꝛalis. §. quia
vero. ¶ Quinta: q: nō faciunt dari copiam atteſtationū
ex̄ de accuſa. olim. J. U. ꝛ j. P. §. ſi vero. ¶ Sexto: quia [illegible]
aſſignant diem ad ſentētiam audiendam: et pꝛocedūt
contra non contumaciam. de accuſa. qualiter. ij. §. [illegible]
¶ Septima: quia in multis alijs articulis non ſeruāt iu
ſtitiam: quā ſeruare ſummum bonum in hac vita eſt [illegible]
ij. cum deuotiſſimam. vnde nō eſt iudex: quū nō ſit in eo iu
ſtitia. xxiij. q. ij. c. j. et pꝛe. c. foꝛus. vnde imperatoꝛ in [illegible]
gerit/ nihil in iudicijs pꝛeterꝙ iuſtitiam locum habere de
bere. C. de appel. eos qui. reſpōſo. j. ꝛ debet reddi iuſti[illegible]
delectu pſonarum. de iudic̄. nouit. §. j. Nec debet pꝛo[illegible]
delicti iuſtitiam denegare. ff. ex quibus cauſis ma[illegible]
per pꝛoꝛem. §. actio. de pꝛiuil̄. dilecti. c. quāto. de exce[illegible]
inter pꝛioꝛē. et iudex iuſtitiā denegās cōuenit̄. [illegible]
minus. et. q. v. adminiſtratoꝛes. iij. q. vij. qui ſine. in au[illegible]
diffe. vidi. §. penul. ꝛ ſi. coll̄. ix. C. de app. ſi appellation[illegible]
et iudex ſecularis qui clericis vel perſonis eccleſiaſtic[illegible]
ſtitiā denegat tertio requiſitus/ iuriſdictionē amittit
in li. feu. in conſtitutione frederici/ Hac edictali. ¶ Oc[illegible]
uo: quia non puniunt delinquentes: quia delicta in luc[illegible]
ꝯuertunt. ex̄ of. oꝛ. irrefragibili. §. ſi. de vi. et ho. cleri. [illegible]
ricoꝛū. §. penul. non enim res ſunt que delinquūt: ſed ip
pſone q̄ res poſſident. Sed pꝛaui iudices cōuertunt [illegible]
nem: eos qui digni ſunt poſtea dimittunt: alijs aūt [illegible]
runt res: ſed non debet peccatum cōuerti in pecuniā
de penis. licet. vbi de hoc ne iudices alienā litem requi
ſuam pdam. C. ad. l. iuliā. repe. omnes. xvj. q. j. pdicam[illegible]
autē. vt iudices ſine quoq̄ ſuffra. §. cogitatio. ¶ B Sed
cōtra. quia bene imponit̄ pena pecuniaria p delicto. [illegible]
q. v. ſi vos. vbi de hoc. xviij. q. vlti. §. ſi. ex̄ de of. oꝛ. dilectus
de delic. pue. c. ij. de rap. in archiepiſcopatu. de male. c[illegible]
de penis. pꝛeſbyteri. Solutio. Siquis accuſatus ſit et [illegible]
uict⁹: et certa pena reperitur in iure: vel illa infligēda e[illegible]
non mollioꝛ: vel durioꝛ. alioquin iudex infamis ſit. C. de
pu. ſeu. pꝛiua. ſeruos qui. in ſi. C. ne ſanc. bap. reiteretur. l.
iij. in ſi. niſi in cauſa ſubſit. ff. de penis. reſpiciendis. c. la
te facta. in ſi. ꝛ. l. hodie. de his q̄ no. infa. qḋ ergo. §. pena
grauioꝛ. C. ex quibus cauſis infa. irroga. et ſi. ſeuerior. de
tranſac. c. ſi. in pꝛinci. Ubi vero certa pena ſtatuta non eſt
vel ex officio mero ꝛ puro inquiritur: iudex pꝛocedere de
bet equitate ſeruata/ in humanioꝛem partem declinan
do. pꝛe. c. ſi. de tranſac. Non tamen debet leuare penam
ex auaritie fomite. quod intelligo quando eam ſibi reti
net. et ſic loquuntur pꝛime concoꝛ. Generaliter vero pō
punire pecuniarie cauſa coꝛrectionis: penam in pias cau
ſas expendendo: nō ſibi retinendo. Contradicunt expꝛeſ
ſe iura pꝛo contra all̄. que innuunt ꝙ ſibi detinere poſſit
penas. excepto. c. pſbyteri. qḋ loquitur in caſu ſpeciali de
moꝛte pꝛeſbyteri. et pꝛo hoc expꝛeſſe facit de ſen. ex. vene
rabilibus. §. deniq; lib. vj. adde quod ſcripſi. ſ. eo. §. ſed
vt ſciāt. ꝟ. an plati. in ar. xx. ꝛ ſic loquūtur ꝯtra. q: ſiue pleɤ
ctendo/ ſiue ignoſcēdo/ hoc ſolū bene agit̄: vt vita homi
nū coꝛrigat̄. xxiij. q. v. pꝛodeſt. C. de modo mulcta. l. ij. In
tellige etiā quando mulcta leuat̄ ppter delictum: de ipſo
ſatiſfaciendum

ſatiſfaciendū eſt leſis. vt in auten.de manda.prin.§.ꝙ ſi delinquentes.colł.iij.Regulariter etiā quoad correctio/nem ptinet/puto ꝙ ea ſit pena q̄ magis timenda eſt/infli genda.ex̄ vt li.nō con.qm̄ frequēter.§.fi.xxiij.q.iiij.ea vin dicta.ſm Oſti.qui ita no. in ſumma de of.or.§.quid per/tinet.ꝟ.debet.cū ſe. ¶ Nono.q: quum puniūt malefacto res delectanł in pena eoꝝ:nō condolendo ijs quos puni/unt.q:vera iuſtitia cōpaſſionē habet.xlv.di. vera.xlvj. di. hoc habet propriū.vn̄ narrat Gregorius in dialogo.iiij. li.iij.c.q̄dam miles Romanus ⁊c.ꝙ Petrus familie eccle ſiaſtice maior deorſum poſit⁹ in locis teterrimis magno pondere ferri ligatus viſus eſt a predicto milite Roma/no.q̄ idcirco ſe pati dicebat:q: ſiquando ꝓ facienda vltio ne iubebatur ad inferendas plagas:plus ex crudelitatis deſiderio ꝙ ex obedientia ſeruiebat. ¶ Decimo.q: vt ap/pareant iuſti:ad mūdi gloriā iuſtitiā ſe monſtrant facere. ſ; iniuſtitiā ſceleratā committunt innocentes cōdēnando. Hiere.vij.xxiij.q.v.regū ¶ Undecimo.offendūt grauiſ/ſime q̄a quum accuſatos vel viles teſtes torqueri faciūt habitis preſumptionib⁹.vt no.j.c.j.alleg.c.cum in cōtem/plationem.⁊.c.ꝑ tuas.in gloſ.talis.ſic cōtra iura torquēt: ꝙ mortis incurrunt ꝑiculū.ex quo tortores ⁊ iudex preci/piens peſſime homicide ſunt ⁊ irregulares. Nō enim tor/tura ad mortē ſit:ſed ad veritatē trahēdā.ff.de queſtioni/bus.l.ductus.⁊ per totū.⁊.v.q.v.illi.ꝟ.de hoc qui.ibi.reli/gioſus tortor.q.d.tempatus tortor/nō interēptor.⁊.xxiij. q.v.c.j.in fi.ibi.Quando tantoꝝ ſceleꝝ confeſſionē nō ex/tento eculeo/non ſulcantibus vngulis/non vrentib⁹ flā/mis/ſed virgarū verberibus eruiſti ⁊c.⁊.xiiij.q.vj.c.j.ibi. aliquos ſuſtinēt cruciatus ⁊c.facit.vj.q.j.§.porro.in.l.nul lus.ibi:fidicularū.i.chordaꝝ tormēta offerunt ⁊c.De que ſtionibus talib⁹ vide.xv.q.vj.in ſumma.⁊ quod legitur ⁊ no.ij.q.vj.in.l.ante ſentētiā.⁊ in gloſ. in criminib⁹. ⁊ ex̄ de regu.iu.cū in cōtēplatione.de noui opis nū.c.vlt.ꝑ Inno. ⁊.xlv.di.c.j.⁊.c.cū beatus.xij.q.ij.fraternitatis.iiij.q.iij.itē in criminali.ꝟ. Itē ſerui reſpōſio.de accuſa.cū gloſ.j. et.c ſi confiterint.in gloſ.talis.de ſimo.per tuas.§.nos vero. gloſ.cū iā deponunt.c.j.vbi de hoc. Item quū ponūt eos ad eculeum:⁊ ibi confitentur qd̄ volūt:⁊ depoſiti negant qd̄ dixerunt:⁊ in confeſſione nō perſeuerāt:toties ad tor/turas eos reducunt:quouſq̄ in confeſſione pſeuerent. q̄ confeſſio nulla eſt.vt eſt caſus.xv.q.vj.c.j.Uſq̄ ad tertiam vicem eum ad eculeū crederem reducendū.ar.xxiij.q.iij. de illicita. ¶ Duodecimo.cōdēnatis ſepe ad mortem:ne/gant dare confeſſionē ⁊ corpus xpi.cōtra cano.xiij.q.vlt. queſitū.c.fures.⁊ ex̄ de hereti.ſuper eo.li.vj. de peni. ⁊ re. cū ſm ſta.clem̄. ¶ Decimotertio.vendunt iuſtitiā.xj.q.iij. non licet.⁊.c.paup.ij.q.vj.venales. ¶ Decimoquarto.mu nera recipiunt preter eſculentū ⁊ poculentum q̄ excecant oculos iudicū.Eccłi.xv.j.q.j.iudices.Exo.xxiij. Non ac/cipias munera q̄ excecāt etiā prudētes:⁊ ſubuertunt ꝟba iuſtoꝝ.de hoc in proximo ar.vide qd̄ legił ⁊ no.ex̄ de vi.⁊ ho.cleri.cum ab omni.xj.q.iij.qui recte.xiiij.q.v.nō ſane.j. q.iij.vidētes.ex̄ de reſcrip.ſtatutū.§.iſup.li.vj. ¶ Decimo quinto.q: raro eſt ꝙ nō puertāt iudiciū rectū: aut timore/aut amore/aut odio/aut cenſu/aut nimia rigiditate/aut remiſſione/vł iniuſta miſericordia.legił ⁊ no.xj.q.iij.qua tuor.cū.ij.c.ſe. ¶ Decimoſexto.q: frequēter quidā fatui ⁊ tenuis religionis iudices fauent pauperi contra iuſtitiā. xxiij.q.iiij.ne amiſſo.⁊.c.eſt iniuſta ⁊ no.in pre.c. quatuor. ¶ Decimoſeptimo.q: cū ſint criminoſi:alios iudicāt. te/net tn̄ eoꝝ ſentētie ꝙ diu tolerātur.vt in concor.ſe.contra Iſidoꝝ dicentē. Non pōt iuſtitia cū ſcelerato homine ha bere cōſortiū.ex̄ de verbo.ſig.forus.ibi ad finē.nō em̄ ⁊c. iij.q.vij.§.idem teſtał.cum.c.ſe.vſq̄ ad.§.fi. ſ; hic vide qd̄ no.ex̄ de of.dele.cū.viceſimū. Pena aūt iudicū eccleſiaſti coꝝ iudicantiū cōtra iuſtitiam ꝑ grām vel ꝑ ſordes ponił ex̄ de re iu.cum eterni.li.vj. ¶ Decimooctauo.ꝓferūt ſen/tentiā ſine ſcriptis.ij.q.j.in primis.ꝟ.ſed et de perſonis. et vide qd̄ legitur ⁊ no.ex̄ de probatio.qm̄.in gloſ. licet ſit.et

Tortu in ſeue/ritate ca/ſunt iu/dic.

ſtando non ſedendo.vide in cōſtitutione clemē.de verbo. ſig.ſepe.que eſt nulla.iij.q.vij.poſtulatus.ex̄ de re iu. et ſi ſententia.li.vj.De pena iudicum eccleſiaſticoꝝ excōmuni cantiū vel ſuſpendentium vel interdicentiū ſine ſcriptis. ex̄ de ſen.ex.ſacro.⁊.c.cū medicinalis.li.vj. ¶ Decimono/no.ꝓferunt ſententias aliquoties contra res prius iudi/catas: aliquoties nō cōtinēt abſolutionē vel cōdēnatio/nem: aliquoties contra ius ſcriptū in quibus caſibus pec cant.⁊ non tenet ſententia ⁊ in alijs q̄ ponunł cum ijs.ij. q.vj.§.ſi vero.cū legibus canonizatis ſequen.ex̄ de re.iu. c.j. ¶ Uiceſimo.non ſunt in correctione beneuoli:in iudi cio iuſti:in animaduerſione miſericordes. contra cano. xlv.di.licet.iij.q.vij.iudicet.xlv.di.vera. Iudices em̄ nō de bent condeſcendere cōtra illos quos malos putāt: neq̄ ꝑcibus calamitoſoꝝ illachrymari eos oportet. Id em̄ nō eſt cōſtantis ⁊ recti iudicis/cuius animi motū vultus de/tegit.ff.de.of.pſi.obſeruandū.ar.xlj.di.§.fi.vj. Inter vtrā ꝙ pſonā ſit iudex medius nulla interlocutione dijudicās qd̄ ſenſerit.C.ad.l.cor.de falſa.vbi falſi.crimine.Sz miſeri cors ſit erga corrigibiles:⁊ erga incorrigibiles ſit ſeuer⁹ ex̄ de poſtu.p̄.c.j.§.penult.de elec.cū in cunctj.§.penult. de vi.⁊ ho.cleri.vt clericoꝝ.§. ne vero.vbi de hoc.xxviij.di.q: ſunt culpe.lxij.di. docēdus.xlv. di.diſciplina.xxiij.q.iiij.cū iniuſta. ¶ Uiceſimoprimo.occultos peccatores cōtra q̄s crimen ꝓbatū nō eſt publicant ⁊ cōdēnāt.cōtra id ex̄ de of.or.ſi ſacerdos.vj.q.ij.ſi tn̄.⁊.c.placuit.ij.q.j.ſi peccaue/rit.de cō.di.ij.nō ꝓhibeat.pñt in occulto vitare eos vt pe nitētiā agant.ex̄ de ſen.ex.cū nō ab homine.j.rn̄.c. porro. nō tn̄ publice ꝓhibere.ex̄ de ſimo.ex tue.⁊.c. Matthias. ſed potius pallio cooperire.xcvj.di.in ſcripturis. ¶ Uice ſimoſecundo.q: q̄dam tenuis religionis quos ſintereſſi mos a ſintereſi que eſt pars ſuprema rationis/voco:iudi ces volūt iudicare ſm conſcientiā:non ſm allegata ſicut debent.legił ⁊ no.iij.q.vij.iudicet.xj.q.iij.ſummo.ex̄ de of. dele.paſtoralis.§.q: vero.de of.or.c.j. ¶ Uiceſimotertio. q: ſunt publice excōmunicati.ex̄ de ſen.⁊ re iu.ad ꝓbādū. de excep.pia.li.vj.Secus ſi occulti.vide Inno.ex̄ de do.et con.veritatis.de ſen.ex.ſi vere. ¶ Uiceſimoquarto. q: nō deferunt/ſec⁹ ſi friuolis.ex̄.c.cū friuolis.li.vj.iuſtis appel/lationibus.vnde ⁊ peccāt corā deo ⁊ iudice ſuperiore ad quē appellatum eſt:⁊ puniunł vt legitur ⁊ no.ex̄ de ap.de priore.⁊.ij.q.vj.decreto. ¶ Uiceſimoquinto.q: ſuperflu/as delationes dant in fauorē partis ⁊ leucas aliquoties nimis breues.ex̄ de dila.c.j.⁊.c.fi.iij.q.iij.in.c.omnib⁹ vſq̄ ad.§.ſe. ¶ Uiceſimoſexto.furioſe iroſe ⁊ tumultuoſe ⁊ ſu perbe cauſas audiunt: ⁊ ſententias furibūdas ſepe pro/ferunt.xj.q.iij.illa. cum tribus.c.ſequent. ¶ Uiceſimoſe/ptimo.accipiunt aliqui iudices eccłiaſtici pciū certe ptis litis.Aliqui expēſas non neceſſarias extra domiciliū pro ficiſcētes vel cauſaꝝ fingētes.in quo caſu ad reſtitutionē tenenł. Et aliq̄ accipiūt ſportulas.ſup quo vide qd̄ legił ⁊ no.iij.q.iij.offerał.ex̄ de vi. ⁊ ho.cleri.cū ab omni.ex̄ de reſcrip.ſtatutū.§.inſup.li.vj. ¶ Uiceſimooctauo. q: noto ria eis non vt iudicibus/negata tn̄ ꝑ partē punire ⁊ iudi care volunt. contra id.ij.q.j.§.vlti. ¶ Uiceſimonono.q: ſentētias ferunt:ſ; executionē non mandant. legił ⁊ no. ex̄ de of.dele.q̄rēti de ſen.⁊ re iu.cū aliq̄b⁹.xj.q.iij.cū apud ¶ Trigeſimo.q: nō ſupplēt de iure ſicut poſſunt ⁊ debēt. vide qd̄ legitur ⁊ no.de poſtu.p̄.bone.j.⁊ in gloſ.j. ⁊.c. cū nobis olim.in gloſ.nota.de of.iudic.c.ij.in gloſ.j. ¶ Tri/geſimo pmo nō ſunt diligentes ⁊ ꝓuidi ad cūcta in cā ri/mandum ⁊ diligenter examinandum vt debent.xxx.q.v. iudicantem.C.de iudic.iudices.de fi.inſtru.cum ioannes ¶ Trigeſimoſecundo.ꝓlant cauſas:nec dirimūt cito prout poſſunt.in quo grauiſſime peccant/grauantes par tes laboribus ⁊ expenſis.ff.ſi certum peta.quidam exiſti/mauerunt.ex̄ de do.⁊ con.finem.⁊.c.venerabilis. ¶ Tri/geſimotertio.non inducunt partes ad cōponēdum ſicut debēt:immo poti⁹ in eoꝝ litigijs delectanł.cōtra id ex̄ de trāſac.c.fi.de ſimo.q̄relā.de elec.cū inter.R.ſeniorē.v.q.ij.

t i

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſi primates.xc.di.ſtudendum. ¶ Trigeſimoquarto. non
obuiãt malitũs hoim litigãtiũ corã eis ⁊ ordinarij extra
iudiciũ. ex̄ de reſcrip.plerũq̄.⁊.c.nõnulli.ff.de rei.vẽ.i fun
do. ¶ Trigeſimoquĩto.nõ arctãt exceptiões.ex̄ de excep.
paſtoralis. ¶ Trigeſimoſexto.crimina nõ puniũt:⁊ equi
tatẽ corã oculis nõ h̃nt.ad hoc ex̄ de ſen.ex.vt fame.ff.ad.l
aqui.ita vulneratus.an̄ fi.ff.de poſ. bona fides.i.rñ.in fi.
ff.de fideiuſ.ſi a reo.§.fi.ff.de eo qd̃ certo loco dari oportʒ
q̃ ſi.ephesi.in fi.C.de iudic.placuit ¶ Trigeſimoſeptimo
nõ expellũt publice excõmunicatos ſi non opponit̃,cõtra
eos.cõtra id ex̄ de excep.exceptionũ.nota de poſtu.pre.bo
ne.i.gloſ.i. ¶ Trigeſimooctauo.nõ condẽnant ſm̃ q̃ pe-
titũ eſt.ff.cõi diui.vt fundus.C. de fideicõ. liber.l.fi.ex̄ de
iudic.exanimata.de or.cog.cum dilectus.§.fi.de accuſa.
q̃liter.ij.§.penult.de ſimo.licet heli.§.i. ad.fi. ¶ Trigeſi-
monono.q: nõ patienter audiunt aduocatos.ff.de of.p-
conſu.l.nec quicq̃.§.circa.vel plus aduocatũ vnius par-
tis q̃ aliũ/acceptores pſonarũ.ex̄ de iudic̃.nouit. ¶ Qua
drageſimo.nõ taxant expẽſas fideliter p perſonarũ ⁊ ne
gotij qualitate.ſup quo vide qd̃ legit̃ ⁊ no.in [illegible]utẽ.de iu-
dic̃.§.oportet.colľ.vj.C.nũ.iu.ſi qñ.ij.q.i.in primis. ex̄ qd̃
me.cauſa.c.fi.de fo.com.dilecti.gloſ.expenſe. ¶ Quadra
geſimoprimo.q: ſi etiam recte pcedãt.iudicando:tempo
rale premiũ expectãt: vnde fraudem in deũ cõmittũt.xi.
q.iij.q̃ recte. ¶ Quadrageſimoſcd̃o. q: ſepe immeritos
damnant quia vita cum loco iudicij non cõcordãt.xi.q.iij.
plerũq̃. ¶ Quadrageſimotertio.cupidi ſunt:⁊ ideo cito
vendunt iuſtitiã.xi.q.iij.paup. Nulla eſt venalis ſentẽtia.
ij.q.vi.venales.ſec⁹ in ſententia arbitri.vt ibi no. ¶ Qua
drageſimoquarto.q: quum recuſant̃ tãq̃ ſuſpecti:indi
gnant̃:⁊ nolunt q̃ cauſa ſuſpitionis p arbitros cognoſca
tur.ex̄ de offi.dele.ſuſpitionis.⁊.c.ab arbitris.li.vi. de ap.
legitima.li.vi.nõ recordãtes q̃ piculoſum eſt coram ſuſpe
cto iudice litigare.iij.q.v q: ſuſpecti. ¶ Quadrageſimo-
quinto.q: quidã eorũ an̄ iudicant.q̃ intelligant.xi.q.iij.eo
rũ.vñ in erroris labyrinthum q̃dã eorum impingũt.xxix.
di.c.i. ¶ Quadrageſimoſexto. circumſtãtias facti nõ ri-
mãtur:⁊ rei ordinẽ nõ inquirũt.xxx.q.v. iudicantem.ij.q.
i.in prĩcipio.de peni.di.vi.c.i.poſt medium. ¶ Quadrage-
ſimoſeptimo.faciles ſunt ad credẽdũ ⁊ ad vĩdictã ferẽdã
lxxxvi.di.ſiquid.xi.q.iij.quãuis.cũ.ij.c.ſe.xv.q.vij.ſi quid.
¶ Quadrageſimooctauo. dãnant frequenter ſine ac-
cuſatione.xxiij.q.iiij.ſi quis poteſtatẽ.excipiunt cauſas.ij.
q.i.de manifeſta. ¶ Quadrageſimonono.volunt eſſe ac
cuſatores ⁊ teſtes ſepe.ij.q.i.multi.iiij.q.iiij.c.i. ¶ Quin-
quageſimo.ſepe ſunt ſuſpecti ⁊ inimici.iij.q.v.c.vlt.ex̄ de
exceptio.cũ inter. ¶ Quinquageſimoprimo.volũt iudi-
care ⁊ nõ iudicari.xxxij.q.vi.iniquũ. ¶ Quinquageſimo
ſecũdo.q: inferiores ſepe iudices ſupiores cõdẽnant.con
tra id.xxi.di.inferior.cum.v.c.ſe.⁊ ex̄ de ma.⁊ obe.cum in-
ferior. ¶ Quinquageſimotertio.q: recipiũt clericos cõ-
fugientes ad eos:quum ipſi ſint ſeculares iudices:⁊ de-
berent eos remittere ad ſuum forum eccleſiaſticum.xi.q.
i.quaſi per totum.xxi.q.v.per totum.xcvi.di.in ſcripturis
ex̄ de iudic.at ſi. de fo.cõ.ſi diligenti. ¶ Quinquageſimo
quarto.quia quidam dicunt ſibi ius in cauſa ſua volen-
tes iudicare.contra id.C.nequis in cauſa ſua ius ſibi di.
in rubro ⁊ in nigro.xvi.q.vi.c.i.xxiij.q.iiij. inter. ex̄ de pe-
nis.delicti.⁊.c.romani.li.vi. ¶ Quinquageſimoquinto.
quia quidam non habentes munus ſcientie/volunt eſſe
in foro anime iudices ſpirituales.de peni. diſt.vi.c.i.ex̄ de
peni.omnis. ¶ Quinquageſimoſexto.quia non cognos-
cant per ſeipſos in principio in medio et in fine ante q̃
proferant iuſtitiã.ex̄ de of.iudicis dele.ſuper queſtionum
§.ij. ¶ Quinquageſimoſeptimo.remittunt penam par-
ti quum non poſſint.ſuper quo vide Innocen.ex̄ de of. le.
non eſſet.⁊ Ber.ibi.in gloſ.i.de of.dele.de cauſis. in gloſ.
ſicut.⁊ in gloſ.ſe.⁊ de penis.licet.⁊.ij.q.iij.§. notãdum .ij.
in.l.ibi.canonizata legit̃ ⁊ no.ibi.nam facti quidem que-
ſtio.⁊ cum ſe.in gloſ.vt.i.vbi de hoc. ¶ Quinquageſimo
octauo.q: ſepe volunt reddere teſtimoniũ de ijs que fa
cta ſunt coram eis.ſuper quo vide Innocen.de procura.
in noſtra.⁊ in gloſ.Ber.q̃ incipit/hec faciebat. ¶ Quin
quageſimonono.quia quum ſint in peccatis grauibus/
iudicant.vnde peccant.ſuper quo vide Innocẽ.ex̄ de of.
dele.cum ſupra.⁊ qd̃ dixi.s.e.ti.xl.⁊ quod no.s.eodem.§.
⁊ vt ſciant.in ar.xx. ¶ Sexageſimo. q: cognoſcunt ſepe
de negotio quod ad ſe ſuperior reuocauit: vel de quo in-
cepit cognoſcere.ex̄ de ap.vt noſtrum.⁊ vide Innocẽ.c.e.
intimaſti. ¶ Sexageſimoprimo.quia intromittunt ſe de
tractu futuri temporis.quum lex dicat/tractus futuri tẽ
poris non ſpectat ad iudicem.ff.de vſu.li.i.§.i.qd̃ qualiter
intelligatur:vide Inno.⁊ Berñ.in gloſ.fi.ex̄ de procura.
auditis.⁊ quod no.Joan.an.ex̄ de homi.c.ij.li.vi.in gloſ.
prouidet. ¶ Sexageſimoſecundo.q: qñ accuſantur q̃ pe
cuniam receperunt pro cauſa definienda:⁊ non probatur
contra eos aliquid:nolunt iurare q̃ nihil receperunt.quũ
tñ hoc facere debeant.ſm̃ Inno.ex̄ de iureiu.c.fi. ¶ Se
xageſimotertio.q: nolunt corrigere errorem ſuum quum
errant in proceſſu/vel interlocutoria vel definitiua:ſicut
tenẽtur.ex̄ de elec.noſti.de ap. cũ ceſſante.de accuſa.quali
ter.i.xxxv.q.ix.in ſumma.⁊.c.loci.in gloſ.nota. ¶ Sexage
ſimoquarto.q: nolunt locum ſecurum partibus prouide
re.de ap.ex parte tua.vbi de hoc.⁊ vt li.non con.accedens
ij.⁊ in clem̃.de re.iu.paſtoralis.de ſpon.cum locum.xxxiij.
q.ij.ſiue. Nec parti nõ habenti aduocatum dare.ex̄ de of.
iudic̃.c.i.⁊.iij.q.vij.§.tria.l.ſi vero in vno. ¶ Sexageſimo
quinto.iudices ſuperiores recipiunt friuolas appellatio
nes. ex̄ de ap.paſtoralis.⁊.c.cuʒ friuolis.li.vi. De pena fri
uole appellantis et iudicis friuolam appellationem re-
cipiẽtis legitur ⁊ no.ij.q.vi.in.l.cano.ſi qs auſus.in glo.
nota. ¶ Sexageſimoſexto frequenter poſtq̃ functi ſunt
ſuo officio ſe de illo amplius intromittunt. contra id
ex̄ de off.dele.in litteris. vbi de hoc. et.c.venerabili.ex de
ap.perſonas.per Innocen. ¶ Sexageſimoſeptimo.quia
extra territorium ſuum ſuam iuriſdictionem extendunt
ſuper quo vide ex̄ de of.dele.nouit.ex̄ de cõſtitu.vt anima
rum.§.fi.li.vi.in clemen.de re.iu.paſtoralis. ¶ Sexageſi
mooctauo.volũt ſuam iuriſdictionem.exercere pñte ma-
iori vel ſuperiori.ſuper quo vide qd̃ legitur ⁊ no.ex̄ de of.
le.volentes. ¶ Sexageſimonono.aliquotiens plus fauẽt
vni q̃ alteri parti.ſuper quo vide de elec.venerabilem.de
of.dele.cõſuluit. ¶ Septuageſimo.q: nolũt iurare:ſicut
vide.i.q.ij.in.l. ſancimus. tenentur. ⁊ volunt preponere
ſenſum ſuum vel equitatem iuſtitie.⁊ leges tranſgredi.ſu
per quo vide Inno.ex̄ de conſti.c.i. ¶ Septuageſimopri
mo.quia collectant clericos.propter qd̃ ſunt excõmuni-
cati ipſi ⁊ ſucceſſores ipſorum niſi ſatis fecerint.ex̄ de im-
mu.ec.nõ minus.vide ibi in gloſ.ar.qd̃ nec tenet. in gloſ.
alia que incipit/conferre.per ea que no.xvi.q.i.§.nouarũ
in.l.iuxta.in gloſ.extraordinarijs. ⁊.c.aduerſus.§.fi. ¶ Se
ptuageſimoſecundo.quia iudicant ſm̃ ſtatuta ciuitatum
que ſunt contra eccleſiaſticã libertatem.propter qd̃ ſunt
excõmunicati.ex̄ de ſen . ex.nouerint. ¶ Septuageſimo
tertio.quia incerta ⁊ dubia iudicant.vnde ⁊ diuinum iu
dicium vſurpant.ij.q.i.nomẽ.⁊.c.deus.xi.q.iij.graue.xxxij.
di.erubeſcunt.ij.q.v.conſuluiſti.quia non poſſunt huma-
no condemnari examine que dominus ſuo reſeruauit iu-
dicio.xv.q.vi.ſi ſacerdotibus. ¶ Septuageſimoquarto.
quia nolunt vel verecundantur petere conſilium ab alijs
propter qd̃ frequenter male iudicant vel procedunt.quũ
tamen integrum ſit iudicium qd̃ a pluribus confirmatur
lxiiij.di. extra cõſcientiã.de of.dele.prudentiam.i.rñ.in.fi.
¶ Septuagſimoquinto.quia frequenter volũt iudices
eccleſiaſtici iudicium eccleſiaſticũ ſanctorum patrum au
thoritatibus definire.xx.di.de libellis. ex̄ de conſtitu.c.i.
¶ Septuageſimoſexto.quia permittũt tumultuare par-
tes ⁊ aduocatos coram ſe in iudicio.contra id.v.q.iiij.C.
de obſequijs patro.l.ſi manumiſſoris in loco. ¶ Septua-
geſimoſeptimo. q: permittunt coram ſe trahi et litigare

ſpoliatos ante ꝙ in integrū reſtituātur .ij.q.ij.null⁹ epi/
ſcoporū. ⁊ in.c.ſe.iij.q.ij.electis .⁊.c.ſequentibus.v.q.ij. ſi
primates.ex̄ de reſtitu.ſpo.c.j.⁊.c.in lr̄is.ex̄ de or.cog.c.ſi.
¶ Septuageſimooctauo.q: abſente reo ꝓcedūt frequē
ter in iudicio.iij.q.ix.accuſatori.⁊.c.ſe.vſqȝ ad ſi. queſtio/
nis.iij.q.viij.accuſatores. ¶ Septuageſimonono.q: can
dentis ferri ⁊ aque iudicium faciūt ſepe fieri ⁊ admittūt.
ij.q.v.conſuluiſti.ex̄ de pur.vul.c.ſi. ¶ Octogeſimo.quia
ſepe iudices eccleſiaſtici exercēt iudiciū ſanguinis.xxiij.
q.viij.ſepe.cū.c.ſequentibus.ex̄ de exceſ.prela.ex lr̄is.ex̄ ne
cleri.vel mo.ſniam. ¶ Octogeſimoprimo.q: diebus ſolē
nibus ſepe exercent iudiciū.xv.q.iiij.placuit.xxij.q.v.de/
creuit.de con.di.iij.c.j.ex̄ de feri.c.vlt. ¶ Octogeſimoſe/
cundo.ſepe non prouident eo ꝙ perſona agens in iudi/
cio vel defendens ſit leuiſſima.ex̄ de iudic.tamq̄.⁊ ſepe in
iudicio perſonas accipiunt.e.t.nouit. ¶ Octogeſimoter
cio.ſepe ꝓcedunt contra non conuictum/nō confeſſum/
non contumacem.ex̄ de ma.⁊ obe.inter quatuor.ij.q.j. in
primis. ¶ Octogeſimoquarto.ſepe volunt facere iuſti/
tiam alicui per viā inquiſitionis cui directum cōpetit iu/
dicium vel actio.ſuper quo vide Inno.de iureiu. ad no/
ſtram.ij. ¶ Octogeſimoquinto.nō determinant cauſas
infra tempus a iure ſtatutū.ex̄ de iudi.venerabilis. de of.
dele.de cauſis. ¶ Octogeſimoſexto.q: volūt in notorijs
ſepe iuris ordinem obſeruare.contra iura. ſup quo vide
ij.q.j.in ſumma.de elec.bone.j.§.licet.de tranſla.quāto.de
iureiu.ad noſtrā.iij.de ap.cum ſit romana.de vi.⁊ ho. cle.
tua.de diuor.porro.de accuſa.euidētia.de vſuris.cū in tua
de pur.ca.cum dilectis.de ſen.ex.ſacro.ſm Inno. ⁊ alios.
¶ Octogeſimoſeptimo.volūt totaliter obſeruato iuris
ordine procedere:vel penitus non ſeruato:quum debent
de plano ⁊ ſine ſtrepitu ordinis iudiciarij ꝓcedere. ex̄ de
hereti.ſtatuta.in prin.li.vj.ſup quo vide qd̄ legitur et no.
ex̄ de accuſa.olim.ſm Innocen.⁊ hodie in clemen.de ver
bo.ſig.c.vlt.⁊ de iudicijs.diſpendioſam.clem̄. ¶ Octoge
ſimooctauo.non ſeruant equalitatem in iudicio/plus de
ferentes vni parti ꝙ alteri: et facientes iudicium clau/
dicare.ſup quo vide.iij.q.ix.c.ſi.iiij.q.iiij.null⁹.ex̄ de iudic
nouit.de mutu.petitio.c.ij.de excep.cum inter.de deſpon.
impu. de illis.de cōſan.⁊ affi.non debet.de materia iudi.
ciorum ⁊ iudicum.xcvj.di.bn̄ quidē.ij.q.j.⁊.q.ij.vj. ⁊.viij.
v.q.iij.xj.q.iij.xiiij.q.j.xv.q.vij.xvj.q.vj.q.vlt.i noua. ⁊.xxx.
q.vlt.§.his ita.vſqȝ ad finem queſtionis. ¶ Octogeſimo
nono.non portant in vtroqȝ penſo iuſtitiā ⁊ miſericordiā
xlv.di.omnis. ¶ Nonageſimo.deſides ſunt in pſcrutan
do q̄ ſunt neceſſaria ad cauſam.ex̄ de eo qui mitti.in poſ.
cj.⁊ de ſi.inſtru.cū Joannes.in ſi.xxx.q.vlt. iudicantem.
¶ Ultimo q̄cūqȝ iudex vel per dolum vel per ignorā
tiam vel per malitiam vel ꝑ negligentiam vel per metum
vel alias qualitercūqȝ corruptus/aliquid omittit de ijs q̄
debet facere in iudicio:vel facit q̄ nō debet facere in pre/
iudicium ꝓprium vel partis:ad damna eis ⁊ intereſſe tene
tur in foro anime ⁊ in foro iudicij.ſicut.ſ̄.dixi de procura.
in.§.de ꝓcuratorum.xxxviij.ar.⁊ de aduocatis in.§.expe/
ditis.xxxvj.ar.ſuper quo vide qd̄ legit̄ ⁊ no.ij.q.vj.ſtatuē
do.⁊.c.hoc etiā placuit.xj.q.iij.temerariū.de ꝓba.qm̄ con
tra.ex̄ de re.iu.cum eterni.li.vj.ꝑ Innocen.de procura. in
noſtra.ex̄ de of.Archidia.ea q̄.de ſta.mo.cum ad monaſte
rium.§.penult.ff.de cuſto.⁊ exhi.reo.l.ſi.

¶ Articulus.xlij.

Expeditis criminib⁹

maiorum ⁊ magis ſcientium membrorum
eccl̄ie/ad membra debilia deſcendamus:et
de vitijs mercatorum ꝑtangamus. ¶ Iſti
autē proprie ſunt negatiatores ſm Chryſ.dicentē Qui/
cunqȝ rem comparat/non vt integram ⁊ immutatam vē
dat ſed vt materia ſibi ſit aliquid inde operandi ille non
eſt negotiator. Qui vero rem cōparat/vt integram ⁊ im
mutatam vendendo lucretur.ille eſt mercator q̄ de tēplo

(Negotiatoris ⁊ mercatoris differentia.)

dei eijci͞t.lxxxviij.di.eijciens .⁊ de qua negotiatione dicit
Gregorius.ꝙ difficile eſt inter ementis ⁊ vendentis cō/
mercium non interuenire peccatum.de pe.di.v. qualitas
lucri negotiantē aut accuſat aut arguit.vbi dicit gloſ.ꝙ
contrahentibus naturale eſt.i. inclinat natura corrupta
ſe ſe inuicē decipe.ff.loc.⁊ itine.ſi ꝑcio. ⁊.ff. de minor.l. in
cauſe.§. Idem pōponius.Et licet naturale ſit:nō tn̄ excu
ſat.ff.ad.l.aqui.ſi ſeruus.§.ſi fornicari⁹.ſicut dicit̄ de pec/
cato carnali.⁊ no.l.di.q: tua.in gloſ.ſi. contra quos cupi/
dos mercatores terribiliter Chryſ.intonat dicēs in illa
granoſa palea decretoꝝ.lxxxviij.diſt. Eijciēs dn̄s emen/
tes ⁊ vendentes de tēplo/ſignificauit q: mercator nunq̄
i.vix ꝓpter cupiditatem fraudes ⁊ mendacia. ſed qd̄ vix
ſit:tamen ſit.xv.q.j.merito.ſaluantur ergo aliqui merca/
tores.q: mercatio ⁊ negotiatio non eſt prohibita:ſed pec
catum qd̄ in ea facile cōmittitur.hoc habetur.lxxxviij.di.
in palea.qm̄ non cognoui. cum palea ſe.q̄ incipit quid eſt
aliud.de peni.di.v.negotiū.aut vix pōt placere deo.⁊ ideo
null⁹ chriſtian⁹ dȝ eſſe mercator.aut ſi voluerit eſſe:ꝓijcia
tur de eccl̄ia dicente ꝓpha Dauid.q: nō cognoui nego
tiationes:introibo in potētias dn̄i.Quemadmodū em̄ q̄
ambulat inter duos inimicos volens ambobus placere/
ſine alloquio mali eſſe non pōt: neceſſe eſt enim vt et iſti
male loquat̄ de illo:⁊ illi male de iſto.ſic mercator ſine mē
dacio ⁊ periurio eſſe non pōt.Sed ſubſtantia talium ſta
bilis eſſe non pōt.nec ad bonum ꝓficit qd̄ de malo cōgre
gatur.Quemadmodum em̄ ſi triticū aut aliud tale cer
nas in cribro:dū huc ⁊ illud iactatur/omnia grana pau/
latim deorſum cadunt:⁊ tandem in cribro nil remanet ni
ſi ſtercus.ſic de ſubſtantia negotiatorum nouiſſime nil re
manet niſi ſolum pctm̄. huc uſqȝ Chryſ.in pre.c.eijciēs. (Mercatorum ſcelera ꝓpalantur.)
¶ Negotiatio autem iſta ſm Iſid.in cōmercijs dicit̄ vbi
aliquid dat̄ vt maiora lucrentur.ex̄ de verbo.ſig.forus.v̄.
negotium.⁊ negotium aliquoties ꝓ iſta negotiatiōe ac/
cipitur.ex̄ ne cleri.vel mona.c.j.ver. negotium iniuſtum.
¶ A Peccāt aūt primo mercatores ⁊ mercenarij q̄ mer
ces vendunt in decimis pſonalibus:quas non reddunt ⁊
quas reddere tenent̄ nedum de ꝑdialibus/ſȝ etiā de per/
ſonalibus.xxxij.di.ꝑter hec.xij.q.j.xvj.q.j.decime.ibi.de ne
gotiatione ⁊ artificio.vbi de hoc.⁊ in gloſ.dūmō.vbi etiā
no. ꝙ iudei tenent̄ ad decimas pſonales ꝑ.c.quanto. ex̄
de vſuris.ſȝ contra no.Ber.ex̄ de decimis.de terris qd̄ eſt
verius.nec obeſt.c.quāto.q: oblationes quas debent ſol
uere iudei de domibus chriſtianoꝝ in qb⁹ habitāt. reales
ſunt non perſonales.ſic etiā intellige qd̄ no.e.t.tuā nobis
in gloſ.hec ideo.ex̄ de deci.ad aplice.vbi de hoc.⁊.c.ex trāſ
miſſa.⁊.c.tua nobis.⁊.c.non eſt.vbi de hoc. ¶ Secundo
peccāt quia ſub ſpecie pietatis ⁊ liberalitatis vſuras pal
liant vendentes ad terminū vltra ꝙ debeant.ex̄ de vſuris
cōſuluit.⁊.c.nauigāti. ¶ Tertio peccāt in cōtractib⁹ etiā
veris alterutrum decipiendo.de peni.di.v.q̄ualitas. Naȝ
vendere carius ꝙ emat̄/⁊ cauſa lucri vel cupiditatis eme
re vt carius vēdat̄:pctm̄ ⁊ turpe lucrū eſt.xiiij.q.iiij. verū
ſi mercator vel negociator vel caupo vel ſtabularius vi/
uens de hac arte/vt ſuſtentet̄ emit vilius:⁊ vendit cari⁹:
cōpetenter ſine aliq̄ fraude:nō dicerē pctm̄:vt colligitur
de iſto textu vbi dicit̄ nō neceſſitate ſȝ ꝓpter cupiditatem
⁊ q: mundus talibus vix careret:oportet em̄ eſſe taber/
nas ⁊ ſtabula ⁊ mercationes ꝓpter tranſeuntes ⁊ cōmu
nem vitā hoim̄:multe enim regiones niſi ꝓpter mercato
res portātes alimenta ⁊ neceſſaria perirēt.faciūt ad hoc
l.illius tituli.ff.nau,cau.ſta.C.de cōmer.⁊ merca.ꝑ totum
di.ij.rhodie.xliiij.di.nō oportet.⁊.c.clerici.⁊ ſunt caſus ex
preſſi.lxxxviij.di.qm̄.cuȝ.c.ſe.q̄ ſunt granoſe palee.vbi nō
reprobat̄ negotiatio:ſȝ mendacium ⁊ iniquitas.⁊ ꝙ ſit li
citū laicis negotiari eſt caſus.lxxxviij.di.fornicari q̄cūqȝ.
¶ Quarto peccāt vendendo carius peregrinis ⁊ trāſeū
tibus ꝙ vicinis.ff.de contrahen.emp.l.j. ¶ Quinto in fal
ſis ponderibus ⁊ menſuris.ex̄ de emp.⁊ ven. vt menſure.
Diuus Hadrian⁹ ſtateras ſeu menſuras adulterinas ſiue

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN